

Fuglsang (DKP):

Vi finder også det konkret fremsatte lovforslag fornuftigt og kan imødekomme ministerens ønske om en hurtig, velvillig behandling.

Mølgaard (DR):

På retsforbundets folketingsgruppes vegne kan jeg love absolut positiv indstilling over for skibsfarten såvel som over for det øvrige erhvervsliv og absolut positiv indstilling over for dette lovforslag, der er så fornuftigt, at det måske burde give anledning til et forslag om en tillidsdagsorden til regeringen, men vi skal afstå herfra.

Handelsministeren (Nyboe Andersen):

Jeg vil gerne takke for den enige positive holdning til lovforslaget og blot sige, at det jo er rigtigt, som et par af ordførerne nævnte det, at spørgsmålet om registreringsafgifterne ikke vedrører denne lov, men det er klart, at vi kan drøfte det i udvalget.

Disse afgifter består jo — det skal jeg nøjes med at sige her — for en væsentlig del af stempelafgifter, som knytter sig til stempeleloven, men i øvrigt af en afgift, hvis formål er at dække halvdelen af skibstilsynets udgifter. Det gør denne afgift faktisk ikke, idet den i øjeblikket kun dækker 1/3 deraf, men en nærmere redegørelse for disse ting skal jeg gerne tilstille udvalget.

Hermed sluttede forhandlingen.

Lovforslagets overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

Formanden:

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til erhvervsudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

Første behandling af forslag til sønæringslov.

(Lovforslag nr. 48. Fremsat 23/10 74).

Formanden:

Sammen med denne sag foretages den følgende sag på dagsordenen, nemlig:

Første behandling af forslag til lov om ændring af lov om søfartsuddannelse.

(Lovforslag nr. 49. Fremsat 23/10 74).

Lovforslagene sattes til forhandling.

Erling Jensen (S):

I disse dage netop for et år siden havde den tidligere socialdemokratiske mindretalsregering færdiggjort to lovforslag, der næsten til forveksling svarer til de to, der nu er fremsat. Derfor kan det næppe undre nogen, hvis jeg siger, at vi kan tilslutte os disse to lovforslags målsætning og kan tilsige lovforslagene en overordentlig positiv behandling i udvalget.

Lovforslaget om søfartsuddannelsen har til hensigt at skabe de samme muligheder for søfartens folk, for søfartens unge og for dem i søfarten, der ønsker en videreuddannelse, som det er lykkedes os at skabe på land. Jeg tror, det er overordentlig værdifuldt, at søfartens medarbejdere aldrig kommer til at sakke agterud med hensyn til deres muligheder, men at man under hensyn til de særlige forhold, der nu engang knytter sig til arbejdet på søen, søger at skabe samme uddannelsesmuligheder, samme muligheder for klima og miljø m.v.

Lovforslaget om sønæring skaber baggrunden for, at søfartsuddannelsen kan komme til anvendelse, og indeholder samtidig en tiltrængt modernisering og afklaring af problemerne om de forskellige opgaver til sø og de specialer, der knytter sig til dem.

Vi vil allerede nu advisere om, at vi under udvalgsarbejdet gerne vil drøfte, om ikke det er muligt at udstrække uddannelsernes obligatoriske karakter hurtigere og længere, end det synes at være ministerens hensigt.

Vi vil også gerne drøfte, om ikke det er muligt at udstrække det område, hvor man skal kunne dokumentere uddannelsen for at kunne sejle og kunne tage hyre, til mere end det begreb, der lidt vagt hedder „visse nordeuropæiske havne“. Vi vil ligeledes gerne drøfte de uddannelseskraav, man agter at stille til fremtidige maskinchefer, drøfte, hvordan disse uddannelseskraav er i forhold til de kraav, man stiller i vore nordiske broderlande, og i forhold til den opfattelse, man

[Erling Jensen.]

måtte have om uddannelsesstandarden, bl. a. i det centrale uddannelsesråd, vi nu har, og som måtte kunne afgive en vurdering heraf.

Jeg skal endnu en gang konkludere, at vi er overordentlig interesserede i en hurtig gennemførelse af disse lovforslag, som har vores kraftige tilslutning.

Tillisch (FP):

Jeg skal tillade mig af de to lovforslag at tage det, der vedrører uddannelsen, først. De kommentarer, jeg måtte have til det, er relativt få. Vi må naturligvis være tilhængere af, at søens folk får mulighed for at få så god en uddannelse som overhovedet muligt. Vi finder det også rimeligt, at den uddannelse, der tilbydes søens folk, er på linje med den uddannelse, som tilbydes på landjorden.

Det, der er tale om her i dette lovforslag, er jo at opdele uddannelsen til søs i en erhvervsfaglig grunduddannelse, i en praksis og i et afslutningskursus. Det siges, som det jo er skik og brug, i forbindelse med dette lovforslag, at lovforslaget ikke skønnes at ville medføre yderligere udgifter for statskassen. Det er vel for så vidt også rigtigt i det omfang, afslutningskurset foreløbig kun er tænkt som en mulighed. Det er en fortsættelse, som det udtrykkes i bemærkningerne, af den forsøgsvirksomhed, man har praktiseret indtil nu. Det er altså fortsat kun et tilbud.

Men i og med, at man går ind for dette afslutningskursus, har man altså institueret afslutningskurset som et begreb. Man må altså kunne se i øjnene, at det en skønne dag fremtræder som et obligatorisk afslutningskursus, og det er vor opfattelse, at det da vil indebære ganske betydelige engangsinvesteringer på beløb, så vidt vi har kunnet se, på op imod 100 mill. kr., hvortil yderligere kommer driftsudgifter. Vi er altså noget betænkelige ved dette og vil gerne tage dette spørgsmål op under behandlingen i udvalget.

Under behandlingen i udvalget vil vi også gerne, i overensstemmelse med fremskridts-

partiets hele indstilling til finansieringen af de erhvervsfaglige uddannelser, tage spørgsmålet om finansieringen i det hele af sømandsuddannelsen op til drøftelse.

Så meget om uddannelseslovforslaget. Om sønæringslovforslaget dette: for ca. en uge siden havde jeg den ære på mit partis vegne at være ordfører vedrørende en lovgivning, som var fremsat af den ærede handelsminister på regeringens vegne, om kreditformidling, som indebærer mulighed for en restriktiv og en selektiv kreditpolitik. Jeg udtrykte min forundring over, at dette kunne være liberal politik.

I relation til sønæringslovforslaget, som vi nu har til behandling, vil jeg gentage denne min forundring over, hvad en liberal regering kan gøre, for det er jo rigtigt, som hr. Erling Jensen sagde, at de lovforslag, der her foreligger, stort set er identiske med lovforslag, som forelå klart udarbejdet af den socialdemokratiske regering.

Stort set er lovforslagene udmærkede, men der er i sønæringslovforslaget, sådan som det foreligger nu, tre bestemmelser, nemlig §§ 19, 20 og 25, hvor man indskrænker rederiernes adgang til at tage det mandskab, som det måtte være muligt at få fat på, i tilfælde af ledige pladser om bord. Det er rigtigt, at det er indskrænket til visse områder, men det er ejendommeligt, at det for en liberal regering synes at være en opgave at lave restriktioner for et erhverv som skibsfarten, der i den grad er selvhjulpet og i den grad har betydning for den danske valuta-indtjening, og som kæmper i skarp international konkurrence mod lande, som ikke har tilsvarende restriktive bestemmelser.

I praksis ved enhver, der har med rederiering at gøre, at den omstændighed, at man ikke frit kan vælge mellem de folk, det måtte være muligt at få fat på i en havn, kan betyde forsinkelser, som kan blive skæbnesvangre, ikke alene på grund af den tid, der rent faktisk medgår, men også for den beskæftigelse, som det pågældende skib dermed måtte gå glip af, fordi medkontrahtenten i et certeparti simpelt hen har ret til at

[Tillisch.]

kancellere den pågældende aftale. Dette må anses for meget mere ejendommeligt, som det, så vidt vi kan se, er i strid med EF-reglerne om den frie bevægelighed for arbejdskraften. Det må være i strid med Romtraktaten, som jo i henhold til en for nylig afsagt dom af den høje domstol også gælder for søfarten.

Endelig er det ejendommeligt nok også i strid med PP I, hvor det i første del på side 95 netop siges om bemandingsreglerne, at disse bemandingsregler hører til den kategori af restriktive lovgivningsregler, som man bør undgå af hensyn til den frie konkurrence for vort erhvervsliv. Vi agter under udvalgsbehandlingen at søge at få mildnet disse tre bestemmelser, og vi agter at stille ændringsforslag.

Jeg vil også gerne sige, at det forekommer os, at § 28 om, hvad handelsministeren kan kræve over for fiskerieringen, giver anledning til særlige overvejelser.

Alt i alt vil vi forbeholde os under udvalgsbehandlingen at komme tilbage til dette med eventuelle ændringsforslag.

Jens Peter Jensen (V):

Den socialdemokratiske ordfører, det ærede medlem hr. Erling Jensen, kunne ved denne lejlighed ikke undlade at minde om, at han for 11 måneder siden var medlem af majestætens råd, regeringen, og lader forstå, at han dér har henlagt nogle lovforslag, der formentlig først og fremmest af trykningsmæssige grunde nu er fremlagt i samme skikkelse. Jeg vil bede den ærede ordfører om at være opmærksom på, at det jo er en liberal regering, der skal gennemføre denne lovgivning, og jeg er glad for, at vi formentlig under udvalgsarbejdet kan få foretaget nogle korrektioner, som gør, at vi i fællesskab kan gennemføre det, også i respekt for den forandring, der er sket i konstitutionel henseende. Det er ikke, fordi jeg er tilhænger af tokammerssystemet, men erhvervsudvalget fungerer jo godt.

Så må jeg komme med en bemærkning til ordføreren for det radikale venstre, fordi det ærede medlem, hr. Erik Hansen, jo under forrige sags behandling, som — med respekt for formanden — er afsluttet, inviterede til dans om disse søfartslovforslag. Jeg vil sige

til den ærede ordfører, at det, der imponerer mig mest ved ham, ikke så meget er det, han siger, men det er den måde, han ser på én på, når han siger det. Det minder mig — og det er vel ikke unaturligt i sammenhængen — især om brushanerne fra de jyske heder, når de rigtig skal gøre sig interessante og byde op til brudevals. Men det har ikke meget med søfart at gøre.

Derfor skal jeg sige om forslaget om søfartsuddannelse, at jeg tror, det stort set kan sikres gennemførelse i uændret skikkelse.

Det, som arbejdet må koncentrere sig om, og det, der er problemer i, er jo lovforslag nr. 48 om ændring af sønæringsloven, for dér vil jeg sige, at der er mange værdifulde ting i det lovforslag, der ligger her. Det kaster jo glans over såvel den forrige som den nuværende minister på området, men der er et par ting, som jeg synes vi bliver nødt til at nævne, og det er nogle af de forhold, der knytter sig til §§ 19, 20 og 25. Det er paragraffer, der fortæller noget om det kvalitetskrav, der stilles til det mandskab, man skal bemande skibene med. Selv om der er tale alene om de nordeuropæiske havne, og selv om det i fremsættelsen hedder, at trafikforbindelserne mellem de nordeuropæiske havne er så gode, at det er nemt at få mandskab frem osv., så vil jeg alligevel sige, at der er altså nogle praktiske problemer ved det.

Det ene er det, at man i de to rederiforeninger i 1973 for deres medlemmers vedkommende havde 654 sygeafmønstringer og udeblivelsestilfælde i nordeuropæiske havne, og det er altså noget, der skal bødes på i praksis. Men der er et par andre ting i det, og det er jo dette, at de kvalitetskrav, der stilles, meget vel lader sig opfatte som nogle eksklusivbestemmelser, nemlig at det er noget, der i lovgivningen indfører noget, der kun kan opfyldes af dansk arbejdskraft. Det er en lille smule sært at fornemme dette på et tidspunkt, hvor vi netop står i 25-året for gennemførelse af det fælles arbejdsmarked i de nordiske lande. Man kan også få en fornemmelse af, at det ikke sådan er helt i overensstemmelse med reglen om den frie bevægelighed af arbejdskraften inden for De europæiske Fællesskaber.

Selv om jeg nok er opmærksom på, at der

[Jens Peter Jensen.]

i § 38, stk. 4, er dispensationsmuligheder, er det alligevel et problem, som vi bliver nødt til at se på. Jeg vil selvfølgelig ikke her stå og hævde, at bestemmelserne ville være i strid med Romtraktaten, men det ville ikke komme mig meget fremmed for, hvis den under EF dannede rederiforening i Bruxelles ville rejse spørgsmålet over for Den europæiske Domstol i tilfælde af, at folketinget vedtager lovforslaget i uændret form. Det været sagt sådan i al venskabelighed, for det er nogle af de ting, vi bliver nødt til at drøfte i den kommende tid. Jeg beder derfor den højstærede handelsminister have tålmodighed med os og stille al mulig sagkyndig bistand til rådighed for os, når vi i udvalgsarbejdet skal se på denne lovgivning, hvis hovedindhold så absolut kan fremmes.

Jeg vil derfor som ordfører for venstre anbefale en saglig udvalgsforhandling i forventning om visse ændringer og også anbefale lovforslaget til vedtagelse i det høje ting.

Erik Hansen (RV):

De taler, som har været holdt her under behandlingen af disse to lovforslag, har på en vis måde båret præg af at være en slags andendagsgilde, de har ikke taget tonen op fra første dag, for den enighed, som her kommer til udtryk imellem den socialdemokratiske ordfører og venstres ordfører, hr. Jens Peter Jensen, i dag, borger for nogen glæde over andendagen, som manglede på førstedagen.

Må jeg så i øvrigt sige vedrørende spørgsmålet om brushanesproget, at jeg er da lidt beklemt ved, at hr. Jens Peter Jensen skulle have følt, at jeg havde kastet mit blik på ham, og at mit blik skulle have været særlig ømt; det var nu ikke tilfældet, det var i hvert tilfælde ikke meningen, men jeg havde opdaget, at hr. Jens Peter Jensen spredte halefjerene ud og begyndte en dans, som jeg nu bagefter forstår skulle være gået upåagtet hen. Det plejer normalt ikke at være det ønske, som hr. Jens Peter Jensen giver udtryk for, når han opfører et eller andet.

Med hensyn til sønæringsloven, som jo også er på dagsordenen, spørgsmålet om søfartsuddannelserne, vil jeg sige, at den systematiske uddannelse af dem, der skal tjene

deres føde på søen, synes jeg er ganske udmærket, og jeg synes også, det er udmærket, at den basisuddannelse, man her lægger op til, og som hidtil i vid udstrækning på frivillig basis har fundet sted på søfartsskolerne og i et vist omfang på skoleskibene, nu gøres obligatorisk.

Om den praktiske uddannelse, som følger efter, og som nu bliver systematiseret, f. eks. det afslutningskursus, som ministeren får bemyndigelse til at sætte i gang, vil jeg sige, at den nok udformes på flere måder. Ministeren siger i sin fremsættelsestale, at disse ting ikke kommer til at koste noget hverken i administration eller til etablering, men det er nok et spørgsmål, om det holder, når man når dertil, at de såkaldte afslutningskurser skal sættes i scene.

Må jeg ikke sige om et andet problem vedrørende skolerne, at i vid udstrækning har grønlandske elever været elever på søfartsskolerne, og jeg tror, det er noget, som har været meget nyttigt for begge parter. Det, at man kommer i den situation, at man får behov for selv at kunne udnytte den danske kapacitet på søfartsskolerne, må ikke så gerne betyde, at de grønlandske elever bliver glemt.

Et andet problem, som samtlige ordførere har berørt, er spørgsmålet om påmønstring, pligten til at påmønstre det mandskab, som er uddannet i henhold til de lovforslag, som her foreligger.

Om det vil jeg sige, at der kan naturligvis være tale om både at trække grænserne lidt længere ud og at trække dem lidt nærmere hjem, for jeg er da opmærksom på, at der kan være situationer, hvor en udskiftning må ske med meget kort varsel på grund af sygdom, udeblivelse, og hvad der ellers kan være tale om. Det kan jo dreje sig om et ganske betydeligt antal personer, der bliver berørt af, at et skib, der ellers skulle sejle, må blive liggende.

Jeg ved ikke på nuværende tidspunkt, hvordan problemet skal løses, om der kan gives øgede dispensationsmuligheder, når det haster, eller man i øvrigt må være mere liberal på disse områder, men lad os se på disse problemer i udvalget. Det er problemer, som efter min opfattelse er væsentlige, og som man må være opmærksom på.

Det radikale venstre vil gerne medvirke til at fremme lovforslagene.

Ninn-Hansen (KF):

Desværre tror jeg ikke, det er muligt at holde en skarper oppositionstale end den, venstres ordfører har holdt til sin minister, ellers ville jeg gerne gøre det, når man tager lovforslagets indhold i betragtning. Men det er i hvert fald længe siden, man har hørt en regeringsordfører true sin minister med domstolen i Luxembourg o. lign., det er forholdsvis ekstraordinært.

Nu ved jeg godt, at hr. Jens Peter Jensen vendte sig mest imod hr. Erling Jensen, der havde tilladt sig at rose ministeren, altså hr. Jens Peter Jensens minister, og det var altså den røst, han ikke syntes om. Men ved siden af så mange andre gode egenskaber har hr. Jens Peter Jensen også den, at han er meget bibelstærk, og derfor kender han Isaks gamle ord om, at røsten er Jakobs, men hånden er Esaus. Og det, hr. Jens Peter Jensen bebrejder sin minister, er altså, at han har brugt den hånd til at skrive hr. Erling Jensens lovforslag af med. Det er jo heller ikke rart, når hr. Jens Peter Jensen skal sige, at der er forskel på en liberal regering og en socialdemokratisk regering. Jeg forstod, at det var det, hr. Jens Peter Jensen lagde vægt på at få sagt ved denne lejlighed.

Vi kan vel enes om, at lovforslaget om søfartsuddannelsen er der megen fornuft i. Der kan være grund til at se noget nærmere på reglerne om de kvalifikationskrav, der opstilles. Jeg tror allerede, det er nævnt, at spørgsmålet om maskinchefernes stilling, når man tager i betragtning, at de nuværende chefer ikke alle kan opfylde de krav, der er opstillet, hvilket derfor kan hindre dem i at søge nye tilsvarende stillinger, kræver en overgangsordning, og sådan kan der vel være forskellige andre bestemmelser, vi skal se lidt nærmere på. Hr. Jens Peter Jensen har nok ret i, at vi skal bruge resten af dette folketingsår og lidt til til at kigge på disse lovforslag i det hele taget.

Men når vi så kommer til forslaget til sønæringslov, må jeg ligesom andre ordførere sige, at jeg forstår ikke helt meningen med bestemmelserne i §§ 19-21. Én ting er, at man gerne vil forbedre og forøge uddannelsen inden for søfarten, noget andet er, at man gør det til et krav for at blive påmønstreret danske skibe, man gør det til eksklusivbestemmelser. Det er altså vendt, anderle-

des kan det ikke blive, imod søfolk fra andre lande. Det giver en hel del praktiske vanskeligheder. Det er da ikke altid et dansk skibs skyld, hvis det mister søfolk i en nordeuropæisk havn, men så skal det altså have besvær, omkostninger og ventetid, inden det kan få påmønstreret en mand, som antagelig skal hentes herhjemme, til at udfylde den plads, der er blevet ledig. Det er store omkostninger, det kan dreje sig om, for et dansk skib.

Ministeren har, så vidt jeg kan se, ikke oplyst noget om, hvorvidt der findes tilsvarende bestemmelser som her angivet i §§ 19-21 i andre lande, f. eks. den meget store søfartsnation Norge, om de har tilsvarende krav om uddannelse for at blive påmønstreret et norsk skib, som nu stilles for at blive påmønstreret et dansk skib.

Jeg har svært ved at se nogen begrundelse for, at man ikke holder sig til, at uddannelsen er et tilbud, men opstiller disse krav i sønæringsloven, og det vedrører selvfølgelig det, vi talte om — da var det bare lidt for tidligt at tale om det — i forbindelse med skibsregistreringsloven før, nemlig dansk skibsfarts vilkår. Handelsministeren er jo også økonomiminister, og så vidt jeg er blevet orienteret ved forskellige samråd her i denne bygning, lægger handelsministeren særdeles megen vægt på valuta-indtægter og kan vel ikke undvære mange af dem. De danske skibe giver jo betydelige valuta-indtægter, og de danske skibe klarer sig og har altid klaret sig godt i konkurrencen. Men så skal man også passe på, for selv om handelsministeren måske vil sige, at dette kun er et lille skridt eller et mindre skridt i retning af at give dansk skibsfart en byrde i forhold til deres konkurrenter, så ved vi godt, at de indledende skridt undertiden bliver efterfulgt af andre, og tidspunktet synes jeg også man skal tage i betragtning. Dansk skibsfart er nu engang det erhverv, der er mest internationalt, og de vilkår, der gælder for andre, er bestemmende for, om konkurrence-dygtigheden er til stede. Det, det drejer sig om, er at have samme vilkår som andre landes skibsfart. Her gør man altså noget, som, så vidt jeg kan se, er ganske ekstraordinært byrdefuldt for dansk skibsfart, fordi der ikke findes noget tilsvarende i andre lande, og det synes jeg ikke tiden er til. Jeg synes,

[Ninn-Hansen.]

at det gælder om i øjeblikket at interessere sig for det, der kan gavne og styrke erhvervslevet, og ikke det, der kan lægge byrder på erhvervslevet. Det synes jeg sker med dette lovforslag, og derfor kan vi ikke give tilslutning til det, men vi er indstillet på — vi vil jo altid gerne følges med venstre — som deres ordfører har sagt, at vi skal have en lang og særdeles grundig udvalgsbehandling, og hvis der så kommer et liberalt forslag ud af det til slut, gør det altså ikke noget.

Højland (CD):

Intentionerne i de to lovforslag er jeg helt enig i, men skal de omsættes i praksis, kommer der en hel række betænkeligheder. Andre her har givet udtryk for betænkeligheder, som jeg helt og fuldt kan tilslutte mig.

Jeg imødeser i alt fald, at de betingelser, der stilles for mønstring, skal undergå en ganske væsentlig forandring, inden disse lovforslag kan omsættes i praksis.

Uddannelsen her sigter jo mod en ganske bestemt branche i modsætning til de erhvervsfaglige grunduddannelser, der er mere altfavnende. Det er selvfølgelig et plus med en uddannelse, der betyder, at hvis man ikke kan blive bager, så kan blive smed. Det kan selvfølgelig ikke lade sig gøre her, man kan ikke koble disse uddannelser sammen med andre uddannelser, men jeg er noget betænkelig, når der i bemærkningerne står, at man bl. a. søger at få det her til at være et sidestykke til de erhvervsfaglige grunduddannelser, som jeg selv har betegnet som et blålys og noget, der økonomisk ikke er gennemførligt i mange, mange år. Jeg er noget bekymret over, at man enten nu eller senere vil lægge det samme synspunkt, nemlig at det er samfundet, der skal betale uddannelsen, til grund for det her, og de, der har fulgt de uddannelsesforsøg, der har været gjort indtil nu, er, hvis de vil være ærlige, fuldt ud klar over, at der ikke er realistisk grundlag for at lade samfundet bære udgifterne.

Jeg finder det meget forkert, at man på disse uddannelsesområder laver en særordning med hensyn til mønstringen, som kun gælder Danmark, uden at have koordineret det med vore nabolande, og den situation, som skibsfarten kan komme i ved at skulle

nymønstre mandskab, tror jeg vil give mange, mange komplikationer. Derfor ser jeg som andre her hen til et meget, meget grundigt udvalgsarbejde, før man kan få løst alle spørgsmålene, men som jeg sagde allerførst, synes jeg, at selve hensigten med det, det uddannelsesmæssige, der ligger i det, hvis man kan få løst de forskellige problemer og få koordineret bestemmelserne med andre landes, er helt i orden.

Aage Frandsen (SF):

Den radikale ordfører, hr. Erik Hansen, talte om dagen i går sammlignet med dagen i dag og sagde, at det var rart at se den venskabelighed, som nu var mellem den socialdemokratiske ordfører og ministeren og enigheden om disse sager i modsætning til i går. Der er også en interessant ændring fra i går, for det ser i virkeligheden ud til, at de partier, som i går var begejstret for regeringen, i hvert fald ikke er begejstret for regeringens lovforslag her. Det inkluderer også regeringspartiet selv, og det tyder på, at de partier, som i går ikke var særlig begejstret for regeringen, efter alt at dømme i dag er begejstret, i hvert fald nogenlunde begejstret, for de lovforslag, der ligger her på bordet. Derfor skal jeg da gerne med det samme sige, at hvis ministeren er i stand til at holde sammen på disse forslag, og det gælder begge forslag, hvis der ikke sker de forringelser bl. a. med hensyn til sønæringslovens §§ 19, 20, 21 og 25, som er blevet nævnt af forskellige ordførere, ja, så er vi positive over for lovforslagene, og vi kan tilsige dem vor støtte. Men hvis der sker de ændringer, som forskellige ordførere har været inde på, kan vi ikke længere tilsige en positiv stilling til forslaget om sønæringsloven, og derfor er det altså op til ministeren nu, om han ønsker støtte fra den ene side til at få dette lovforslag igennem eller fra den anden side til eventuelt at få en anden lov igennem. Jeg kan godt se, at det er en lille smule vanskeligt for ministeren, når han ikke engang har sit eget parti bag sig vedrørende dette lovforslag, at få det igennem, men måske kunne det lykkes, og vi skal i hvert fald være positive over for det.

Det eneste, som vi synes det i den forbindelse kunne være interessant i udvalget at gå i dybden med, er spørgsmålet om de forskellige organisationers tilslutning til lovfor-

[Aage Frandsen.]

slagene, og dér skal selvfølgelig ikke være nogen tvivl om, at de organisationer, vi interesserer os for, er andre organisationer end den, som f. eks. hr. Tillisch var inde på, nemlig Rederiforeningen. Jeg forstod, at hr. Tillischs erfaring stammer fra rederiområdet, og det er da helt i orden. Jeg vil ikke påstå, at jeg har nogen erfaring hverken fra den ene eller den anden side, men de mennesker, jeg kender bedst, er de mennesker, som går på dækket, og det er deres stillingtagen til lovforslagene, som interesserer os, og som vi godt vil gå lidt mere i dybden med. Men som sagt, hvis det er dette lovforslag, der kommer til anden og tredje behandling, er vi positive, men hvis det lykkes forskellige partier til højre, inklusive ministerens eget parti, at få ændret betydeligt på lovforslagene, kan vi desværre ikke være med.

Bracher (KrF):

Der foreligger her et selvstændigt sønæringslovforslag, som er skilt ud fra bemandingsloven sammen med et forslag til ændring af lov om søfartsuddannelse. Begrundelsen for fremsættelsen af de to lovforslag er den tekniske udvikling og de stadig stigende krav til uddannelse. Lovene dækker tre områder, nemlig den almindelige søfart, fiskeri og lystsejladsen.

Vi kan for mit partis vedkommende gå ind for disse forslag rent principielt. I et så farefuldt erhverv som sejladis må der stilles nødvendige faglige krav. Det samme gælder lystsejladsen, hvor alt for mange ukyndige kan være en fare både for sig selv og for andre. På den anden side må kravene til søfart og fiskeri heller ikke bevirke, at tilgangen til disse for vort land så vigtige erhverv tager af. At søfartsuddannelsen, hvortil nu også kommer en restaurationsuddannelse, stort set kan holdes inden for den nuværende kapacitet af uddannelsesanstalter, hilser vi med tilfredshed, og vi håber, at der ikke så bliver tale om forøgede udgifter. Der er tale om en graduering af de afsluttende former for eksamen, en stigning fra 5 til 11 med medfølgende nye titler, hvorimod der nederst på rangstien bliver sammentrængt tre benævnelser til én, så der nu skal tales om ubefarne og befarne matroser.

Havde det ikke været muligt at finde et andet udtryk end ubefaren matros? Letmatros og matros havde nok stået bedre til hinanden rent sprogligt.

Det er at håbe, at problemet med udmønstringen i de fremmede havne ikke vanskeliggøres af de skærpede regler. Det er det spørgsmål, som flere ordførere har været inde på, og det er også et spørgsmål, som vi vil være med til at kigge lidt nærmere på i udvalget.

I øvrigt vil vi se positivt på den videre behandling, men nok lytte opmærksomt til de betænkeligheder, som eventuelt kan fremkomme fra de berørte parter, der antagelig vil møde op i udvalget. Vi er alt i alt indstillet på en velvillig behandling af disse to lovforslag.

Fuglsang (DKP):

Jeg kan også stort set tilsige en velvillig behandling af de to lovforslag, som er fremsat her. Jeg betragter dem ligesom ministeren i sin fremsættelsestale som væsentlige forbedringer sammenlignet med de i øjeblikket gældende regler.

Jeg vil gerne for ikke at bibringe folk illusioner sige, at min tilknytning til rederivirksomhed ikke er så stor, som fremskridtspartiets åbenbart er, og jeg vil også gerne sige, at bortset fra visse tilløb her, har jeg ikke spor kendskab til urfugledans, men som sagt vil jeg tilsige lovforslagene støtte til gennemførelse. Jeg vil dog gerne tilføje, at jeg mere håber end egentlig tror, at lovforslagene vil gennemgå forbedringer i det udvalg, som de nu skal passere. Når jeg siger det på den måde, at jeg mere håber end tror det, er det, fordi jeg ikke er blevet særlig bekræftet i min tro af de indlæg, der har været her til dato.

Der er et par ting, jeg gerne vil hæfte mig ved, et par ting eller problemer, for at sige det sådan, som ministeren selv gjorde opmærksom på. Det ene er spørgsmålet om, hvorvidt uddannelsen skulle være obligatorisk, eller den ikke skulle være det. Jeg er på det område enig med de organisationer, som mener, at uddannelsen bør gøres obligatorisk. Jeg er klar over, at visse overgangsbestemmelser kan være nødvendige, bl. a. af hensyn til dem, der er matroser i øjeblikket, men principielt bør efter min og også efter

[Fuglsang.]

forslagets mening uddannelsen inden for søfartsområdet udvikles i trit med udviklingen inden for andre områder.

Så er der de punkter, som er nævnt så ofte, nemlig sønæringslovforslagets §§ 19-21 med krav om, at de, der udmønstres, skal have gennemgået de grundkursus, som lovforslaget om sømandsuddannelsen foreskriver. Det, som jeg har hæftet mig ved, er bestemmelsen om dæksmatroser, som udmønstres i nordiske lande. Det, jeg kunne tænke mig, var, at den begrænsning, der ligger i, at det kun gælder dem, der ligger i nordiske lande, blev udvidet, for det, som ministeren siger om, at nordiske lande har bedre transportmuligheder, er ikke helt rigtigt, det gælder i hvert tilfælde for meget store dele af kloden. Det kan selvfølgelig i visse tilfælde være nødvendigt med dispensationer, men hvis dette er tilfældet, bør de, sådan som jeg tror det er tilfældet i Sverige, gøres tidsbegrænset.

Så er der talt en lille smule om fællesmarkedsreglerne, og jeg må erkende, at jeg studsede en lille smule ved alle de paragrafer, hvori et af kravene for påmønstring var, at man skulle have indfødsret, og tænkte ved mig selv: det kan da vist ikke passe, og det kunne det altså heller ikke, for § 43 siger jo, at adgangen til at påmønstres også gælder mennesker fra EF-landene. Den paragraf ønsker jeg fjernet, og jeg vil til sin tid stemme imod den. Men som sagt, selve grundtonen i lovforslagene er vi positive over for.

Mølgaard (DR):

Navigare necesse est — det er nødvendigt at sejle — sagde de gamle romere, og det var da også de danskes vej i årtusinder. Nu om stunder har styringsmottoet for danske politikere vel forskudt sig en smule, sådan at man mener, det på alle områder er nødvendigt at lovgive.

Jeg kan godt beklage mig lidt over, at man ikke forsøger lidt mere at aftale sig frem, hvor der er interessekonflikter, som der er i nogen grad på dette område, og jeg føler en vis portion skepsis over for nødvendigheden af overhovedet ad lovgivningsvejen at regulere på masser af forhold. Jeg mener også nok, at reguleringsfleksibiliteten er lidt for udviklet i de par lovforslag, vi har

foran os her, men når dette er sagt, skal jeg dog tilføje, at der er mange positive elementer i disse lovforslag, der som helhed må betegnes som meget rimelige.

Det gælder specielt søfartsuddannelseslovforslaget, som vi har foran os her. Det forekommer at være en rimelig vej til i nogen grad at lære sig søkort at forstå, om ikke ligefrem skib at føre.

Men ud på det dybe vand, hvor det forekommer svært at bunde, synes sønæringsloven nok at have bevæget sig. Man har påberåbt sig mange autoriteter i forbindelse med denne næringslov her i debatten. Man har dog ikke påberåbt sig Neptun, men guderens vrede eller i hvert fald Romtrakten og de autoriteter, der forvalter den, har man påberådt sig i denne forbindelse.

Det er ikke det, jeg egentlig har væsentlige betænkeligheder over for, om Romtrakten skulle blive tilsidesat, men jeg vil godt appellere til den almindelige sunde fornuft, som er en appel om ikke at skabe sig konkurrenceforvridning, ikke at skabe sig eksklusivbestemmelser, ikke at bygge endnu flere småmonopoler op i det danske næringslivs farvand. Jeg mener, at man er på vej til at bygge det op her, og jeg mener, at det vil være en decideret tilsidesættelse af noget væsentligt i dansk næringsliv, på det danske arbejdsmarked, nemlig at vi holder fast ved det absolut frie nordiske arbejdsmarked. Det er man på vej til at underminere med dette lovforslag, og det vil jeg gerne advare imod, men jeg ser også frem til, at der må være mulighed for under det forestående udvalgsarbejde at få foretaget rimelige og nødvendige justeringer i dette lovforslag, inden det får en endelig udformning.

Arentoft (FP):

Vi beskæftiger os i øjeblikket med lovforslaget til sønæringslov, og det kan måske undre en lille smule, at der i afsnit IV i § 32 tales om duelighedsbeviser for lystsejlere. Det er vel sådan set ikke beviser, der giver adgang til direkte sønæring, men da nu dette begreb duelighedsbeviser er nævnt, vil jeg gerne benytte lejligheden til at henstille til udvalget, der skal arbejde videre med dette lovforslag, at man, ihvorvel det heller ikke er nævnt, hvilke skibsstørrelser osv. forskellige beviser giver adgang til at føre, tager i betænkning, at der ofres mange

[Arentoft.]

menneskeliv, mange penge og også megen tid på alle disse nytteløse søredningsaktioner, hvori både søværnet og flyvevåbnet er indblandet. Jeg har selv været leder af søredningstjenesten fra Århus i 3 år — det ligger nu 8 år tilbage — og dengang havde vi et par hundrede aktioner om året, men der er efterhånden kommet flere og flere lystfartøjer til, og antallet af den slags operationer stiger. Spørgsmålet er, om man på et eller andet tidspunkt simpelt hen skulle gøre det obligatorisk, at lystsejlere havde mindst ét duelighedsbevis, og at de ad frivillig vej uden omkostninger for det offentlige kunne få lejlighed til at erhverve sådanne duelighedsbeviser.

Handelsministeren (Nyboe Andersen):

Det, som er hovedformålet med disse to lovforslag, er at opnå en forbedring af uddannelsesforholdene inden for søfarten, og en sådan forbedring tror jeg er nødvendig både for skibsfarten, rederierne og de søfarende. Det er vigtigt for skibsfarten, at der sættes på kvalitet. Det er vigtigt, at alle om bord på et skib ved, hvad de har med at gøre, i betragtning af de meget store værdier, der på moderne store automatiserede skibe er til stede og skal behandles af de ombordværende.

Det er også vigtigt for de søfarende, også af den grund, at vi ved, at der på et eller andet tidspunkt af mange søfolks liv er et behov for overgang til anden beskæftigelse, at man har en grunduddannelse, som i det hele placerer de pågældende bedre i konkurrencen om andre arbejdspladser.

Jeg er derfor glad for, at der, for så vidt angår selve dette hovedformål med de to lovforslag, har været bred, jeg tror, jeg kan sige almindelig tilslutning til, at det var rigtigt at gøre noget i den henseende, som holder uddannelsen inden for søfarten på et niveau, der udvikler sig i takt med, hvad det gør i andre erhverv her i landet.

Det, som naturligvis er det spørgsmål, hvorom der er uenighed, er, i hvilket omfang og på hvilken måde disse uddannelseskrav skal være obligatoriske ved påmønstring. Jeg vil gerne understrege, at der findes en sådan obligatorisk ordning nu. Det er ikke noget aldeles nyt, der nu indføres. Det er et spørgsmål om en vis udvidelse af denne

ordning. Lovforslag af denne art forberedes over meget lang tid, igennem flere år, i et ministerium og på basis af utallige forhandlinger. Jeg har i min forholdsvis korte tid som handelsminister også haft indgående forhandlinger både med enkelte organisationer på både arbejdsgiver- og arbejdstagersiden inden for søfarten og med organisationerne på samlede møder og har prøvet at danne mig et indtryk af den holdning, man havde til dette spørgsmål. Og jeg må nok sige, at synspunkterne strækker sig fra, at de nuværende regler stort set er tilfredsstillende, om end man måske ville være villig til at acceptere nogen udvidelse af dem helt over i retning af, at der burde være et obligatorisk krav om uddannelse ved påmønstring, uanset hvor i verden et dansk skib befandt sig.

Jeg har efter at have deltaget i alle disse drøftelser dannet mig det indtryk, at det kompromis, der ligger i lovforslaget, ikke er urimeligt over for nogen af parterne, men det er klart, at det er et spørgsmål, som beror på en afvejelse af mange hensyn. Man kan jo lægge forskellig vægt på forskellige hensyn, og det egner sig, synes jeg, vældig godt til den meget omhyggelige udvalgsbehandling, som man fra alle sider har set hen til, og som jeg også på forhånd gik ud fra som givet at disse lovforslag og specielt disse bestemmelser i sønæringsloven ville give anledning til.

Jeg skal her kun hæfte mig ved nogle af de synspunkter af mere generel karakter, der har været fremfærdt. Jeg må fremhæve, at der er klare bestemmelser om, at disse nye regler om uddannelseskrav ved påmønstring ikke må føre til forsinkelse af skibene. Hvis det sker, kan disse regler fraviges, jfr. § 38, stk. 4.

Jeg vil endvidere sige, at det kan ikke være rigtigt, at en lovgivning som denne skulle være i strid med EF-reglerne. Der stilles jo ikke i denne lovgivning noget nationalitetskrav. Der stilles ikke noget krav om, at der kun må påmønstres danske søfolk. Der rejses krav om en uddannelse, som principielt enhver er i stand til at skaffe sig, den er ikke nødvendigvis forbeholdt danske, og der er bestemmelser i § 38 — det må vist være i stk. 2 og 3 — der udtrykkelig siger, at udenlandske uddannelser af tilsvarende indhold kan accepteres i stedet for danske uddannelser.

[Handelsministeren.]

Den dom, som hr. Tillisch henviste til, drejede sig, så vidt jeg er orienteret, netop om, at man i fransk lovgivning havde indført et nationalitetskrav. Det er noget andet end det, det her drejer sig om, hvor det drejer sig om almindelige betingelser uanset nationalitet, og derfor må jeg holde for, at der ikke kan være tale om, at denne lovgivning skulle være EF-stridig.

Jeg skal berolige hr. Erik Hansen med hensyn til de grønlandske elever. De er simpelt hen overført til andre skoler. Der er ikke tale om, at de skal vige pladsen på søfartsskolerne for at skaffe plads til søfartsuddannelsen, men den omstændighed, at de er overført til andre skoler, gør det muligt at forlænge kursusset uden at skulle udvide skolernes kapacitet.

Med hensyn til andre landes politik, som hr. Ninn-Hansen var inde på, vil jeg gerne sige, at der er i øjeblikket i den internationale søfartsorganisation IMCO bestræbelser i gang, som på det niveau, de i øjeblikket befinder sig, har tilslutning fra alle medlemslandene, og som går ud på, at tilsvarende bestemmelser bør findes også i andre lande.

Jeg tror, det var de vigtigste af de ting, jeg her og nu skulle svare på, men jeg skal tilsige ministeriets bedste medvirken til at få de mange og vanskelige problemer, der ligger i denne lovgivning, klaret af så godt som muligt, og jeg håber naturligvis, at vi kan finde frem til en løsning, der kan samle fornøden tilslutning, og som alle parter kan finde rimelig.

Erling Jensen (S):

Hr. Erik Hansen havde en spøgefuld bemærkning om andendagsgilde i dag, hvor vi synes at være betydelig mere samarbejdsduelige end adskillige andre dage. Jeg er glad for, at hr. Erik Hansen bemærker det. Det har ikke noget med skiftende ordførere at gøre, men det har noget med karakteren af de lovforslag, regeringen fremsætter, at gøre. Hvis regeringen også ville fremsætte mere betydningsfulde forslag, der tilgodeså

socialdemokratiske synspunkter i lige så høj grad, som disse lovforslag gør det, tror jeg at kunne love, at vi fik langt flere gode dage i dette folketing og måske også langt flere gode dage i befolkningen.

Jeg skal i den forbindelse bare henvise til hr. Ninn-Hansens vurdering af hr. Jens Peter Jensens indlæg og af lovforslaget, så tror jeg vi nærmer os denne forståelse.

Hr. Jens Peter Jensen havde nogle bemærkninger om min interesse for at markere, at vi havde haft en finger med i spillet ved dette lovforslags tilblivelse. Det var nu ikke så meget for at fremhæve det, som det var for at fremhæve, at der nu synes at have været et års spildtid, og jeg vil så gerne markere det lidt tydeligere, at jeg håber ikke, at denne spildtid kommer til at betyde, at vi trækker chancerne for at jævnføre søens medarbejdere med andre medarbejdere i land tilsvarende ud. Jeg håber, at vi kan komme så meget hurtigere igennem med at ligestille søfartens folk i deres uddannelsesmuligheder.

Jeg er enig med hr. Jens Peter Jensen og andre i, at dette komplicerede lovforslag skal have en overordentlig grundig behandling, men jeg tror dog, vi må være i stand til at love handelsministeren, at den af ham påtænkte ikrafttrædelsesdato, den 1. april, skulle vi nok kunne klare, når vi arbejder lige så omhyggeligt, som vi hidtil har gjort i erhvervsudvalget.

Så synes jeg blot, jeg skal understrege en ting, som er kommet frem i de efterfølgende indlæg. Der skal ikke være nogen som helst tvivl om, at samtidig med at socialdemokratiet ønsker en dybtgående behandling, samtidig med at vi mener en sådan behandling ærligt og derfor også er klar over, at den kan komme til at medføre ændringer, har jeg svært ved at se, at vi skulle kunne acceptere nogen form for medarbejderforringende ændringer i disse lovforslag og stadig være interesseret i at tilslutte os dem.

Må jeg så ganske kort til proceduren takke hr. Mølgaard for hans overordentlig mange litterære citater og sige, at jeg går ud fra, at

[Erling Jensen.]

selve hans og hans partis indstilling til lovforslagene får vi i udvalget. Jeg fik det gode ud af hans indlæg, at han har sat sig overordentlig grundigt ind i problemerne omkring den politiske kandestøber.

Tillisch (FP):

Her i anden omgang har jeg kun få bemærkninger. Jeg vil gerne over for den højtærede handelsminister bekræfte, at det er også min opfattelse, at den pågældende sag for den høje domstol specielt angik indførelsen af nationalitetskrav. Jeg nævnte kun afgørelsen, fordi den i nogen grad citeres som udtryk for, at Romtraktaten rent principielt i hvert fald i et vist omfang også gælder for søfarten.

Når dette er sagt, må jeg stadig mene, at de regler, der findes i § 19 og følgende paragraffer, eventuelt kan siges at være i strid med Romtraktaten og reglerne om den fri bevægelighed af arbejdskraften. Det er naturligvis ting, som vi formentlig både kan og skal se nærmere på i udvalget.

I øvrigt kun et par bemærkninger til hr. Aage Frandsen og måske navnlig specielt til hr. Fuglsang. Det står for mig som helt givet, at de særlige paragraffer, som jeg har koncentreret min interesse om i forslaget til sønæringslov, er inspireret i ikke ringe grad af beskæftigelsesmæssige og organisationsmæssige synspunkter. Det synes jeg ganske klart at de herrer gav udtryk for, og jeg er da også glad for, at man samtidig gav udtryk for, at éns kendskab til søfartsnæringen i øvrigt var meget begrænset. Jeg synes blot, det må være lidt kedeligt for folk, der repræsenterer disse interesser, at erkende, at de ikke kender til næringens forretningsmæssige vilkår, for det må være de vilkår, som er helt afgørende for, at de pågældende organisationers medlemmer kan få og oprettholde den beskæftigelse, som det må være de pågældende organisationers formål at sørge for.

Jens Peter Jensen (V):

Jeg vil takke den højtærede handelsminister for svaret, som åbner mulighed for, at vi får en saglig behandling af de problemer, der her er til drøftelse. Det gælder også i forbindelse med det, der blev sagt af den sidste ordfører her, det gælder også af hen-

syn til næringens art og dens specielle karakter, og med næringen tænker jeg ikke alene på ejere, redere, men også på de mennesker, der er knyttet til søfartserhvervet i øvrigt. Jeg kan love for, at selv om jeg bad om handelsministerens langmodighed og tålmodighed under udvalgsarbejdet, vil den ikke blive anvendt, sådan som den ærede socialdemokratiske ordfører antydede det, til tidsspilde. Den skal blive anvendt effektivt, sådan som vi plejer at gøre det.

Jeg tør ikke garantere for 1. april, men må sige som grønlønderne — når man nu er inde på at citere; de plejer at sige *imaqa*, måske.

Så har jeg en enkelt bemærkning til det ærede medlem hr. Ninn-Hansen, der var ordfører for det konservative folkeparti, og som var så optaget af, at jeg som repræsentant for regeringspartiet havde holdt den egentlige oppositionstale. Han sagde, at jeg havde truet den højtærede handelsminister med EF-domstolen. Som jurist ved hr. Ninn-Hansen, at der ikke ligger nogen trussel i at fremhæve, at der er forskellige prøveinstanser, altså domstole.

Yderligere skal jeg gøre den bemærkning, at vi har det sådan — og det synes jeg må være rigtigt at sige også her ved første behandling — at vi ikke skal holde noget skjult for hinanden, for det er da vitterligt et problem, der kan dukke op. Der er ikke noget overraskende og bør ikke være noget overraskende i, at også en ordfører for et regeringsparti siger disse ting. Må jeg sige til hr. Ninn-Hansen, at det er sådan en god tradition, der udvikler sig i et parti, der jævnlige og længe har været i den situation både at have ministre og folketingsmedlemmer.

Hr. Ninn-Hansen noterede uden nogen vaklen og uden grund til vaklen, at jeg er temmelig bibelstærk; deri har han ret. Måtte jeg sige til det ærede medlem: det er ikke enhver sentens fra skriften, man kan anvende og direkte overføre på det politiske. Måtte jeg bede det ærede medlem ud fra hele sin politiske erfaring overveje, hvad der står i Matthæus, kapitel 6, vers 3:

„... lad ikke din venstre hånd vide, hvad din højre gør...“

Det kan være forsmædeligt at efterleve i politik — også i den parlamentariske situation, regeringen befinder sig i i dette hus.

Formanden:

Jeg håber, de sidste bemærkninger hører ind under dette punkt på dagsordenen.

Ninn-Hansen (KF):

Jeg fik måske desværre ikke sagt det tydeligt nok før, men så vil jeg da gerne sige det nu, at jeg synes, hr. Jens Peter Jensen holdt en fortrinlig tale første gang. Jeg beklagede blot, at jeg ikke kunne holde den lige så godt. Så er det da sagt.

Jeg forstod ikke helt det med højre hånd og venstre hånd. Jeg vil i hvert fald gerne vide, hvad hr. Jens Peter Jensen gør, og jeg håber også, det omvendte er tilfældet. Hvis skriftens ord skulle forstås på anden måde, så vil jeg altså hævde, at så synes jeg ikke, det skal være sådan.

Økonomiministeren gav en interessant oplysning, som jeg takker for, og som vi vist alle sammen gerne vil have noget nærmere at vide om i udvalget. Det var oplysningen om, at den internationale søfartsorganisation beskæftiger sig med disse uddannelseskrav. Jeg forstod, at man er stærkt på vej til at kunne tilslutte sig, at der opstilles krav nogenlunde tilsvarende dem, der er opstillet i dette lovforslag. Hvis det er tilfældet, så er der al mulig grund til at vente, til man bliver færdig i den internationale søfartsorganisation, for så vil en række af de spørgsmål, vi her har beskæftiget os med, jo være klarert.

Økonomiministeren sagde: ja men det kan ikke være rigtigt, at disse bestemmelser er i strid med Romtraktaten. Det tør jeg heller ikke sige om de er; det er rejst fra anden side, og nu får vi det io undersøgt. Økonomiministerens begrundelse var den, at der opstilles jo ikke noget nationalitetskrav. Nej, det er rigtigt, formelt ikke, men rent faktisk gør der vel, for jeg måtte forstå økonomiministerens, skal vi sige manglende svar på mit spørgsmål, om man i dag har tilsvarende regler i andre lande, sådan, at det har man ikke. Derfor er det jo i realiteten et nationalitetskrav, der opstilles i dag. Det kan ikke hjælpe meget at henvise til, at andre landes søfarende kan gennemgå den samme uddannelse, hvis de i dag ikke har mulighed for det eller rent faktisk ikke har den. Så bliver det, selv om det ikke er det i princippet, faktisk et nationalitetskrav, der opstilles. Det er man selvfølgelig ude over

den dag, man har gennemført tilsvarende regler i andre lande.

Jeg mener altså ikke, at henvisningen til bestemmelsen i § 38, stk. 4, i sønæringslovforslaget er tilfredsstillende. Den giver en skibsfører ret til selv at skønne, om han er i stand til at fremskaffe en anden mand med den uddannelse, der kræves, uden at det bevirker et unødvendigt ophold. Hvis han antager en, der ikke har de kvalifikationskrav, så kan han komme i betydelige vanskeligheder, i hvert fald i kollisionstilfælde, hvor han kan risikere, at man ved et andet lands domstole, på grund af at mandskabet ikke opfylder lovens krav, ikke regner skibet for sødygtigt. Derfor synes jeg, man lægger et alt for betydeligt ansvar på skibsføreren i dette tilfælde.

Jeg synes, der er megen grund til ikke alene at gennemgå forslaget så grundigt, som der er tale om, men også alvorligt at overveje, om vi ikke — også af hensyn til sidestillingen af dansk skibsfart med andre landes skibsfart — skal afvente og se, hvad der sker i den internationale organisations forhandlinger.

Aage Frandsen (SF):

På baggrund af, at hr. Tillisch tog mine bemærkninger op om, at jeg ikke havde praktisk erfaring med skibsfart, skal jeg sige, at det, jeg tænkte på, er, at jeg hverken har været advokat eller rådgiver for Rederiforeningen eller har været det tilsvarende for Sømændenes Forbund eller har stået på dækket eller ejet skibe selv. Men i sådanne sager er det — ud over det, man kan læse sig til, og ud over de erfaringer, man måtte have — en god ting at spørge de folk, som man mener har nogenlunde de samme interesser som én selv, og her er det oplagt, at jeg henvender mig til andre grupper end dem, som hr. Tillisch henvender sig til. Min bemærkning gik også på, at jeg forstod, at hr. Tillisch netop havde en sådan praktisk erfaring, og det vil formentlig også gøre udslaget her, at netop denne praktiske erfaring siger hr. Tillisch — i modsætning til en praktisk erfaring, som man har i Sømændenes Forbund og andre steder — at man ønsker disse bestemmelser ændret, sådan at de ikke bliver så, hvad skal vi kalde det, organisationsvenlige som de bestemmelser, der ligger i forslaget. Vi erkender, at der er ty-

[Aage Frandsen.]

delig forskel på det, hr. Tillisch står for, og det, jeg står for; det er synpunkter, der tydeligt viser hen til, hvor man har sine sympatier, enten i Rederiforeningen eller i Sømændenes Forbund.

Fuglsang (DKP):

Jeg kan næsten sige det samme, som hr. Aage Frandsen har sagt. Jeg erkender stadig væk ydmygt, at min direkte forbindelse med skibsdæk o. lign. næsten begrænser sig til det udmærkede skib „Fylla“, som jeg var på i 12 dage for nylig. Men enhver henvender sig jo til dem, hvis interesser man mener falder sammen med ens politik. Derfor finder jeg det naturligt at henvende mig til den part inden for skibsfarten, som disse lovforslag handler om, nemlig dem, som fra kaptajn og styrmand og hele vejen ned fører den danske flåde ud over havene, mens hr. Tillischs forbindelse nærmest er knyttet den anden vej. Dér kommer vi ind til det spørgsmål, vi diskuterede ofte i går, idet hr. Tillischs parti påberåber sig at være et arbejderparti. Jeg vil ikke benægte, de får en del arbejderstemmer, men dem, de repræsenterer i praksis, det er jo den anden part. Jeg føler mig mere hjemme i praksis blandt arbejderne og lytter mere direkte til dem.

(Kort bemærkning).

Tillisch (FP):

Det kommer selvfølgelig ikke bag på mig, at hr. Fuglsang ikke kan lide, at vi med rette kalder os Danmarks næststørste arbejderparti. Jeg vil i øvrigt til de bemærkninger, der her er kommet til slut, sige, at det er ikke så meget et spørgsmål om praktisk erfaring, det er et spørgsmål om kendskab til erhvervets erhvervsmæssige vilkår, og jeg står bestemt ikke her som repræsentant for Rederiforeningen, jeg står ikke som repræsentant for nogen arbejdsgiverinteresse eller som repræsentant for Sømændenes Forbund i dette spil. Det, jeg sagde, og det, jeg gerne vil stå ved, er, at der burde være en sammenfaldende interesse imellem disse synpunkter og de synpunkter, der gør sig gældende ud fra erhvervsmæssige betragtninger.

Handelsministeren (Nyboe Andersen):

Hr. Erling Jensen gjorde gældende, at nu havde vi haft et års spildtid i denne sag. Jeg vil gerne sige, at det år er benyttet til at fremskaffe adskillige forbedringer i lovforslagene ved de forhandlinger, der løbende har været ført med de mange forskellige organisationer og interesser, der har været impliceret deri. I øvrigt vil jeg føje til, at en ny minister må jo have en rimelig frist til at sætte sig ind i så omfattende et sagsområde, som der her foreligger, og danne sig sin egen opfattelse af, hvad der er en rimelig udformning af de kritiske bestemmelser i sådan et lovforslag. Jeg mener altså for det første ikke, at dette år er spildt, og jeg mener heller ikke, at fremsættelsen af dette lovforslag med rimelighed kunne være sket før nu.

Jeg skal til hr. Ninn-Hansen sige, at selv om man ikke har tilsvarende krav om obligatorisk uddannelse ved påmønstring i andre lande, men altså forbereder noget i den retning inden for IMCO, så har man jo tilsvarende søfartsuddannelser i andre lande, og lovforslaget siger jo udtrykkeligt, at de kan godkendes som substitut for den danske uddannelse.

Hermed sluttede forhandlingen.

Lovforslagenes overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

Formanden:

Jeg foreslår, at lovforslagene henvises til erhvervsudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den sidste sag på dagsordenen var:

Første behandling af forslag til lov om ændring af lov om forsikringsvirksomhed.

(Lovforslag nr. 46. Fremsat 23/10 74.)

Lovforslaget sattes til forhandling.

Poul Dalsager (S):

Dette lovforslag er et resultat af vort medlemskab af De europæiske Fællesskaber